

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Бондар Ю.В.

Україна, м. Тернопіль, Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Сучасний розвиток суспільства, пов'язаний з інтеграцією України в світовий освітній простір, потребує оптимізації процесу підготовки майбутніх учителів початкової школи, педагогів нового покоління, висококваліфікованих, компетентних, конкурентоспроможних, здатних на якісно новому рівні виконувати свої професійні обов'язки та впроваджувати інновації в освітній процес початкової школи. Тому одним із пріоритетних завдань, які стоять перед закладами вищої освіти, є створення необхідних умов, в яких би кожен студент проявляв свої здібності, таланти, розкривав свій інтелектуальний, творчий потенціал, займався самоосвітньою діяльністю. Задля високоякісної підготовки майбутніх учителів початкової школи навчальний процес необхідно вдосконалювати, впроваджуючи інноваційні технології, зокрема, інтерактивні, зосереджені на формуванні у студентів загальних і спеціальних (фахових) компетентностей.

Проблема підготовки майбутнього вчителя у закладах вищої освіти висвітлена в працях А. Алексюка, Н. Побірченко, О. Сухомлинської та інших. Методичні аспекти професійної підготовки стали об'єктом досліджень В. Бондаря, А. Капської, О. Ярошенко та інших. Особливості використання педагогічних технологій у закладах вищої освіти представлені в роботах А. Нісумчука, О. Падалки, І. Смолюка, та інших. Значну увагу питанню використання інтерактивних форм навчання у процесі фахової підготовки

майбутніх педагогів приділяли М. Кларін, Л. Пироженко, А. Хуторський та інші.

Мета дослідження – розкрити та обґрунтувати методичні аспекти впровадження інтерактивних технологій у фаховій підготовці майбутніх учителів початкової школи.

Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи вимагає відмови від традиційного засвоєння навчальної інформації і впровадження в освітній процес інтерактивних технологій. «Інтерактивна технологія навчання, на думку О. Пометун, Л. Пироженко, – це така організація навчально-виховного процесу, яка виключає неучасть студента у процесі навчального пізнання і ґрунтується на взаємодії усіх його учасників. Інтерактивні технології передбачають інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють пізнавальну діяльність; конкретно-запланований результат; навчальні і розумові процедури та умови, які допомагають досягнути цього результату» [3, с. 9].

Варто зазначити, що завдяки використанню інтерактивних технологій у студентів формуються уміння та навички співпрацювати, міркувати, дискутувати, аргументувати власну думку, розвивається критичне мислення, індивідуальні здібності, підвищується зацікавленість до навчальної дисципліни, що дає змогу забезпечити краще засвоєння матеріалу і творчу підготовку до майбутньої професійної діяльності. Окрім цього, на таких заняттях панує позитивно-емоційна творча атмосфера [5, с. 244; 6, с. 147].

Підтримуємо О. Торубару в тому, що навчальна діяльність має бути організована таким чином, щоб вивчення дисциплін здійснювалося із використанням інтерактивних лекцій, лабораторних та практичних занять. Освітній процес буде набагато продуктивнішим, якщо на заняттях використовуватимуться рольові ігри, творчі завдання, дослідницькі проекти, опрацьовуватимуться різні джерела інформації, буде організована парна та групова робота [5, с. 242].

У контексті нашого дослідження цікавими є визначенні О. Комар правила-рекомендації, яких необхідно дотримуватися, щоб заняття з використанням інтерактивних технологій були результативнішими та ефективнішими, а саме:

- проводити заняття в колі, щоб всі учасники навчального процесу бачили один одного;
- позитивно налаштовувати студентів для кращого сприймання і засвоєння інформації;
- у спілкуванні не використовувати частку «не», замінюючи її на іншу;
- уникати слів «розділитися», «розподілитися» на пари, трійки, групи, замінюючи їх на «об'єднатися»;
- усі пропозиції учасників мають бути обговореними і прийнятими;
- не оцінювати відповіді словами: «добре», «погано»;
- стежити за тим, щоб усі студенти були активними, заохочувати їх до висловлення думок та ідей;
- з повагою відноситися до рішень кожної окремої особистості та груп у цілому;
- під час дискусії уникати домінування будь-кого з учасників над групою;
- уникати закритих запитань, на які можна дати однозначну відповідь, віддаючи перевагу відкритим;
- записувати ключові ідеї різнокольоровими маркерами, для записів – чорний і синій кольори, для підкреслення – червоний;
- кількість студентів в аудиторії не має перевищувати 20-26 осіб, а учасників групи – 5-6 для детального аналізу проблеми [1, с. 147–149].

Варто наголосити, що інтерактивна частина заняття має займати 50–60 % від загального часу заняття. Кожна інтерактивна вправа, яку використовують на занятті, передбачає наявність обов'язкових трьох компонентів:

1) інструкції – повідомлення студентам правил взаємодії, послідовність виконання дій і встановлення часового регламенту для виконання завдання;

2) дії – виконання завдання: ознайомлення зі змістом, групове обговорення, повідомлення про виконання завдання;

3) рефлексії – визначення викладачем рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; обговорення «в колі» отриманої інформації, прийнятих рішень, формулювання висновків [3, с. 95–96].

Цікавими, на нашу думку, для студентів будуть завдання практичного характеру, які Л. Скалич пропонує використовувати на заняттях із фахових методик, наприклад:

– розробити план-конспект уроку математики для другого класу на тему «Одноцифрові та двоцифрові числа. Нумерація двоцифрових чисел у межах 20» із використанням інтерактивного методу «Прес» та «Робота в малих групах»;

– придумати в парах завдання для усного рахунку, які можна використовувати під час вивчення теми «Засвоєння таблиці множення числа 8»;

– працюючи в групах, дібрати інтерактивні методи при вивченні теми «Дерева, кущі, трави» на уроках «Я досліджую світ: природознавство».

Підтримуємо дослідницю у тому, що виконання студентами даних завдань допоможе розкрити творчий потенціал, реалізувати засвоєні знання у практичній діяльності. Зокрема, майбутні педагоги навчатимуться визначати оптимальні інтерактивні методи для реалізації мети та завдань навчання, виховання і розвитку молодших школярів [4, с. 323].

Погоджуємося з думкою О. Торубари в тому, що необхідною умовою ефективного використання інтерактивних технологій у процесі навчання майбутніх учителів початкової школи є організація навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням контексту професійної діяльності, пізнавального досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до дійсності [5, с. 242].

На переконання О. Красовської, найрезультативнішими інтерактивними методами, які сприяють розвитку професійних якостей студентів, творчої індивідуальності є метод творчих проєктів та розв'язання проблемних педагогічних ситуацій. Цінність інтерактивних методів науковець убачає у тому, що викладачі і студенти є рівноправними партнерами. Педагог виступає консультантом, коучем, експертом, тьютором, який створює простір для творчості [2, с. 44].

Отже, інтерактивні технології необхідно активно впроваджувати в освітній процес закладів вищої освіти, оскільки вони сприяють підвищенню якості методичної підготовки та фаховому саморозвитку майбутніх учителів початкової школи.

Література:

1. Комар О. А. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивних технологій. Теоретико-методичні аспекти : монографія. Умань : РВЦ «Софія», 2008. 332 с.
2. Красовська О. О. Методичні засади впровадження інноваційних технологій у фаховій підготовці майбутніх учителів початкової школи в галузі мистецької освіти. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ*. 2013. Вип. 1. С. 37–46.
3. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання : навч.-метод. посіб. Київ : А.С.К., 2005. 192 с.
4. Скалич Л. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до використання інтерактивних технологій навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 14. С. 319–324.
5. Торубара О. М. Використання інтерактивних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2015. Вип. 52. С. 241–247.
6. Упатова І. Проблема методичної підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах оновлення освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 10 (64). С. 145–155.
7. Шикиринська О. В. Індивідуальна освітня траєкторія у формуванні педагогічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. *Професійна підготовка сучасного педагога: виміри міжнародного співробітництва* : тези доп. наукових конференцій та семінарів Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ 22 трав. 2018 р. Київ, 2018. URL: <http://conf.kubg.edu.ua/index.php/courses/ppspvms/paper/viewFile/207/200> (дата звернення: 04.11.2020).

Всеукраїнська науково-практична конференція «Психолого-педагогічний супровід професійного розвитку педагогічних працівників у системі неперервної освіти» (Запоріжжя, 10-12 листопада 2020 р.)

<https://ele.zp.ua/psnfey-corence>
